

15.03.24.

7-А-Б

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Країни Центральної і Східної Європи в X-XV ст. Польське королівство. Велике князівство Литовське.

Мета уроку: ознайомити учнів із процесом державотворення у східних, західних і південних слов'ян; формувати вміння учнів самостійно працювати за поставленими вчителем завданнями, працювати у складі групи на уроці; сприяти виникненню в учнів зацікавленості до історії слов'янських народів.

Актуалізація опорних знань

Проблемне запитання

У чому, на вашу думку, полягають спільні й відмінні риси в процесах формування слов'янських держав і держав Західної Європи?

Мотивація навчальної діяльності

Вивчення нового матеріалу

Слов'яни, як і германці, відіграли велику роль у формуванні середньовічної європейської цивілізації. На початку нашої ери вони, як вважає більшість дослідників, жили між Віслою і середньою течією Дніпра. Протягом VI—VII ст. відбувалося Велике розселення слов'ян, у результаті якого вони заселили значну територію Центральної і Східної Європи. Слов'яни розділилися на три групи: західну, східну і південну, від яких беруть початок сучасні слов'янські народи.

Слов'янські держави виникали в умовах постійної боротьби із сусідніми народами і державами, що намагалися їх підкорити. Пізніше боротьбу за «оволодіння душами» слов'ян-язичників розгорнули західна і східна християнські церкви.

Робота зі схемою

Робота з картою

Ареалом польських племен були землі які лежали між Одром (на заході) та Західним Бугом (на сході), Балтійським морем (на півночі) та Карпатами (на півдні).

У 1025 р. його син Болеслав I Хоробрий (966/7-1025 рр.), князь Польщі, оголосив себе королем Польщі, заснувавши таким чином першу польську династію - П'ястів. Король мав великі повноваження. Він був головою уряду та війська, здійснював зовнішню політику та управління країною.

Болеслав I Хоробрий зробив:

- об'єднав польські землі в єдину державу;
- приєднав до території Польщі землі сучасних Чехії, Словаччини, України;
- розбудовував церкви та монастирі;
- підтримував розвиток ремесла та торгівлі.

Найбільшим піднесення могутності Польського королівства виявилось правління Казимира III Великого, який правив Польщею з 1333 по 1370 рр. Він збудував численні замки та міста, зокрема, Краків, що став новою столицею Польщі. Під час правління він провів багато реформ, які сприяли зміцненню держави.

Краківський королівський замок

Період його правління вважається "золотою добою" польської держави.

Реформи Казимира III сприяли підвищенню ефективності державного управління, збільшенню доходів держави, розвитку містобудування, збільшенню торгівлі та обміну між регіонами. Він вивів Польщу на міжнародну арену, розвивав зв'язки з іншими державами, укладав міжнародні договори.

Брав участь у війнах проти Литви та Тевтонського ордену. Казимир III відомий як один з найвидатніших польських монархів та державних діячів, який вніс вагомий внесок у розвиток Польщі.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Робота з підручником: стор. 133

Ареалом розселення литовських племен були долини річок Західний Буг, Німан та Балтійське узбережжя. Утворення ВКЛ було досить складним процесом, що відбувався протягом багатьох століть. Початки утворення держави відносяться до IX-X ст., коли на території, що нині входить до складу Литви, існували балтські племена, зокрема ятвяги, жемайти, аукуштайти та інші.

В середині XIII ст. ці племена об'єдналися під керівництвом князя **Міндовга** і сформували перший військово-політичний союз. Після приєднання до цього союзу Чорної Русі у 1253 р. Міндовг почав носити титул **Великий князь Литовський**.

Під час наступника Міндовга - Гедиміна (1316-1341 рр.) ВКЛ зростало територіально та політично. Ось деякі з його територіальних надбань:

- 1316 р. - завоювання Галицько-Волинської держави, що дало ВКЛ контроль над річкою Західний Буг та Дністер.
- 1323 р. - підкорення Смоленська та його околиць, що розширило кордони ВКЛ на південь.
- 1325 р. - завоювання Полоцька, що забезпечило ВКЛ контроль над гиртям річок Західна Двіна та Дніпро.
- 1340 р. - тимчасове захоплення Києва, що в результаті надало ВКЛ контроль над гиртями річок Дніпро та Прип'ять.

Політику по зміцненню держави після Гедиміна продовжив князь Ольгерд (1345-1377 рр.). Ольгерд був одним з найвідоміших князів ВКЛ, який зміг розширити територію князівства та зробити його сильнішим:

- Придністровська земля, Київщина, більша частина Правобережної України (1351-1366) - Ольгерд зміг закріпити контроль над цією територією після перемоги у вирішальній битві з литовцями 1362 р. на річці Східний Буг.
- Південь Литви (1366-1370) - Ольгерд взяв під свій контроль цю територію після битви з Тевтонським орденом під Остроленкою в 1370 р.
- Західна Галичина (1370-1377) - Ольгерд захопив цю територію під час свого походу на Угорщину в 1370 р.

Унія (від лат. unio - об'єднання) - це договір, угода між релігійним групами, державними утвореннями, що передбачає певну форму співіснування, співробітництва або об'єднання для отримання взаємної вигоди, вирішення спільних внутрішніх та зовнішніх проблем.

Причина	Подія	Наслідок
Відсутність короля у Польщі після смерті Казимира III;	Кревська унія 1385 р.	Об'єднання ВКЛ та Корони Польської в єдину державу через династичну унію;
Військова агресія зі сторони німецьких хрестоносців (Тевтонського та Лівонського орденів);		Поширення католицизму на ВКЛ та землі Русі в її складі;
Прагнення католицьких священників поширити католицизм на землі ВКЛ;		Посилення обороноздатності через об'єднання зусиль.
Претензії польських баронів на землі Русі.		

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Домашнє завдання:

1. Прочитати § 28.
2. Заповніть порівняльну таблицю

Характеристика	Польське королівство	Велике князівство Литовське
Територія		
Які племена проживали		
Основні заняття населення		
Засновник держави		
Відомі правителі		
Причини об'єднання		

3. Повторити тему Столітня війна.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!